

Perinneympäristö, maiseman aarre

Perinneympäristö on hoidettuna maiseman kaunistus. Lähempää tarkastellen siellä kukkii, sirittää, tuoksuu, pörisee ja linnut laulavat. Nämä ympäristöt ovat perinteisen maatalouden muovaamia niittyjä ja laitumia, joille on vuosisataisen laidunnuksen ja niiton myötä kehittynyt omaleimainen ja rikas eliölajisto. Perinnemaisemiin kuuluvat sekä rakennetut perinnemaisemat että niitto- ja laiduntalouden synnyttämät luontotyypit eli perinnebiotoopit.

Jopa neljäsosa Suomen uhanalaisista kasvi- ja eläinlajeista elää perinnebiotoopeilla. Ne ovat siis tänä päivänä hyvin arvokkaita. Maataloudessa tapahtuneiden muutosten vuoksi perinneympäristöjä ei juurikaan enää käytetä, ja siksi ne ovat häviämässä. Umpeenkasvu, rehevöityminen ja metsitys ovat näiden alueiden suurin uhka.

Perinneympäristön tunnistaa avoimuudesta, siitä että aurinko paistaa maahan saakka. Puusto on monipuolista, sieltä löytyy katajia, oksistoltaan leveitä, valossa kasvaneita vanhoja puita ja lahopuita. Ennen kaikkea perinneympäristön tunnistaa monilajisesta niittykasvillisuudesta. Voimajohtoalueet ovat tämän päivän niittyjä, koska ne pidetään avoimina ja valoisina. Niitä kutsutaan niittykasvien uuselinympäristöiksi. Aktiivisella hoidolla niistä voidaan kehittää niittylajistolle korvaavia elinympäristöjä.

Viisi vinkkiä käytännön toteutukseen

1. Avainsana perinneympäristöjen hoidossa on ravinnepöyhäisy. Niittykasvit viihtyvät maassa, jossa niiden ei tarvitse kilpailla reheviä kasveja vastaan. Maa pidetään köyhänä joko niittämällä tai laiduntamalla. Niitossa tulee huolehtia, että niittojäte korjataan alueelta pois eikä jätetä rikastuttamaan maata. Oikea niittoaika on heinä-elokuun vaihe, siementen muodostumisen jälkeen.
2. Valoisuus ja avoimuus ovat niittykasvien viihtymiselle tärkeitä. Hoidossa on huolehdittava, että puuvartistet ja muut rehevät kasvit eivät pääse varjostamaan niittykasveja.
3. Niittykasveja voi lisätä kylvämällä. Kalliin siemenkustannuksen vuoksi suositeltavaa on tehdä kylviä laikkuina, joista kasvit levittäytyvät ajan kanssa ympäristöönsä. Huomioi lajien valinnassa alueen maaperä ja kasvuolosuhteet. Kuivalle kedolle tyypillisiä lajeja ovat muun muassa kissankello, kissankäpälä, ahomansikka, huopakeltano, keto-orvokki ja ruusuruoho. Tuoreilta niityiltä taas usein löytyy kellokukkia, hiirenvirnaa, kurjenpolvia, niittyhumalaa, nurmitädykettä, ojakellukkaa, poimulehteä, päivänkakkaraa ja puna-ailakkia.
4. Puuvartistista kasveista johtoalueiden niityillä kannattaa suosia katajia ja marjovia pensaita. Ne eivät yleensä kasva liian korkeiksi. Marjovat lajikkeet antavat muun muassa linnustolle ravintoa ja suojaa. Katajat ovat perinteisiä niittyjen kasveja, jotka rakastavat valoa. Ne tarjoavat ikivihreinä suojaa talvellakin.
5. Arvokkaan perinneympäristön voi vuokrata ja antaa näin hoidettavaksi jollekin aiheesta kiinnostuneelle yhdistykselle tai yrittäjälle.

Tukea toimintaan

Ympäristösopimus maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon

- Sopimusta voi hakea aktiiviviljelijä tai rekisteröity yhdistys.
- Sopimusta voi hakea muun muassa perinnebiotoopeille.
- Kohdealue voi olla oma tai vuokrattu.
- Alueella pitää olla muusta ympäristöstä erottuvia luonto- tai maisema-arvoja.
- Alueiden hoitona on joko niitto ja niittojätteen keruu tai laidunnus.
- Ympäristösopimus on viisivuotinen ja tuen määrä on 450 euroa/ha/vuosi (ohjelmakausi 2015–2020).
- Päätöksen tekee paikallinen ELY-keskus hakemuksen ja suunnitelman pohjalta.

Ota huomioon

Ilmoita perinneympäristökohde Fingridille. Tällöin saat myös lisäohjeistusta.

Lisätietoja ja lähteet

Perinneympäristöjen hoidon suunnittelu ja neuvonta, ProAgrian MKN Maisemapalvelut:

maajakotitalousnaiset.fi/maisema

Maatalouden ympäristösopimukset: mavi.fi

Tietoa perinneympäristöistä: ymparisto.fi, perinnemaisemat.fi

Maankäyttö- ja turvallisuuskysymykset:

[Fingrid > Verkkohankkeet > Turvallisuus](#)